

Analiza Impactului de Reglementare
efectuată pentru proiectul Planului național de acțiuni privind
diminuarea riscurilor asociate utilizării produselor de uz fitosanitar, pentru anii 2023-2027

Titlul analizei impactului (poate conține titlul propunerii de act normativ):	Proiectul Planului național de acțiuni privind diminuarea riscurilor asociate utilizării produselor de uz fitosanitar, pentru anii 2023-2027
Data:	
Autoritatea administrației publice (autor):	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare
Subdiviziunea:	Direcția protecția plantelor și siguranța alimentelor de origine vegetală
Persoana responsabilă și datele de contact:	RUSU Ghenadie, e-mail: ghenadie.rusu@maia.gov.md , tel. 022-204-523
Compartimentele analizei impactului	
1. Definirea problemei	
a) Determinați clar și concis problema și/sau problemele care urmează să fie soluționate	
Utilizarea produselor de protecția plantelor în exces, în dozaj ce nu asigură eficacitatea biologică scontată sau a unei game de produse cu toxicitate mai avansată în situații când este posibil de utilizat produse cu toxicitate redusă cu același efect, duce la neasigurarea recoltelor scontate pe de o parte și/sau provoacă efecte nocive asupra mediului și sănătății umane. Astfel, instruirea utilizatorilor profesioniști, supravegherea/verificarea stării tehnice a mijloacelor de aplicare a produselor de protecția plantelor ce ar duce spre o gestionare durabilă a produselor fitosanitare și a ambalajelor și integrată a organismelor dăunătoare	
b) Descrieți problema, persoanele/entitățile afectate și cele care contribuie la apariția problemei, cu justificarea necesității schimbării situației curente și viitoare, în baza dovezilor și datelor colectate și examinate	
Produsele de uz fitosanitar (PUF) utilizate în sistemele de protecție a plantelor, pentru combaterea organismelor dăunătoare, concomitent cu beneficiile înregistrate, în cazul utilizării neconforme a acestora, pot provoca impact negativ asupra sănătății umane și mediului. Anual, pentru sectorul agrar al Republicii Moldova se utilizează cca 5,0 mii tone produse de uz fitosanitar, care, în cazul gestionării incorecte, provoacă efecte negative asupra grupurilor țință, precum: - operatorii antrenați direct sau indirect în activitățile cu pesticide; - grupurile vulnerabile ale populației (copiii, trecătorii, persoanele în etate, alergice, cu boli cronice, altele); - flora și fauna; - componentele mediului (apă, sol). De menționat că, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare examinează un șir de petiții parvenite din teritoriu, unde sunt amplasate plantații pomicole, care, conform tehnologiilor de cultivare necesită aplicarea tratamentelor fitosanitare cu multiplicitate majoră (în medie 9-14 tratamente), fapt ce implică riscul poluării mediului (aer, sol, apă). Pornind de la necesitatea aplicării măsurilor de urgență din domeniul fitosanitar, orientate spre soluționarea problemelor legate de utilizarea rațională a produselor de protecție a plantelor, devine necesară elaborarea măsurilor specifice care să vizeze manipularea pesticidelor, depozitarea, curățarea echipamentelor de preparate chimice după folosire, precum și armonizarea legislației fitosanitare naționale la rigorile europene. Anume aceasta determină actualitatea și oportunitatea elaborării proiectului nominalizat, ceea ce va avea urmări benefice nu numai asupra elementelor tehnologice din agricultură, dar și asupra activității întreprinderilor agricole, a consumatorilor și societății în ansamblu.	

O altă situație ține de asigurarea inofensivității produselor alimentare de origine vegetală, sub aspect de siguranță alimentară. Spre exemplu, procesatorii producției vegetale informează periodic despre depistarea reziduurilor de pesticide peste limita maximă admisă (LMA) în produsele alimentare de origine vegetală. Majoritatea produselor de uz fitosanitar aplicate în practica agricolă sunt catalogate cu diferite gradații de toxicitate pentru om și animale. Utilizarea lor are impact asupra sănătății omului și totodată conduce la acumularea reziduurilor în produsele alimentare de origine vegetală.

Unele dintre substanțele active, deși nu au toxicitate acută, se pot acumula în organism prin inhalare sau prin consumarea sistematică a alimentelor contaminate, care produc dereglări substanțiale de sănătate. Altele prin acțiunea s-a complexă și a dozelor administrate pot fi catalogate ca poluanți organici persistenți. Astfel se propune ulterior constituirea unui instrument corespunzător cu ajutorul căruia să se pună în aplicare măsurile necesare de control privind producția, introducerea pe piață și utilizarea substanțelor înregistrate, precum și măsurile de control privind substanțele chimice și pesticidele noi și existente care prezintă caracteristicile poluanților organici persistenți.

Contaminarea (depășirea LMA) cu pesticide a produselor alimentare agricole conduc la scăderea valorii comerciale a acestora și la interdicția exportului către unele țări (SUA, UE, Canada și Federația Rusă). Alimentele contaminate cu pesticide peste LMA se retrag din comerț și în general din consum, în baza evaluării expunerii consumatorilor la aceste reziduuri. Potrivit Agenției Europene pentru Siguranța Alimentelor, 60% din legume și 30% din fructe conțin reziduuri de pesticide.

Totodată, utilizarea neconformă a produselor de uz fitosanitar are impact direct asupra siguranței alimentelor de origine vegetală. Minimizarea impactului asupra omului și mediului prin gestionarea produselor date, poate fi atinsă prin diminuarea riscurilor asociate utilizării produselor de uz fitosanitar în agricultură și eliminarea cauzelor apariției problemelor specificate.

Suplimentar, în decursul anilor 2017-2021, urmare administrării anumitor substanțe chimice, inclusiv a pesticidelor au fost înregistrate 443 cazuri de intoxicații, iar 18 persoane au decedat. Numărul copiilor intoxicați cu pesticide a constituit 131 (30%) cazuri, inclusiv 5 copii au decedat.

În plus, conform datelor privind reziduurile de pesticide și conținutul de nitrați în produsele alimentare de origine vegetală, în ultimii 5 ani au fost realizate 3132 investigații de laborator, în cadrul laboratoarelor ANSA, inclusiv 399 loturi de produse neconforme, care au prezentat depășiri a LMA de reziduuri de pesticide și conținutul de nitrați. Cele mai multe neconformități au fost depistate în anii 2019 (114 loturi neconforme) și 2020 (151 probe neconforme). În acest sens, urmare contaminării produselor alimentare de origine vegetală, a apei potabile, solului, în perioada anilor 2017-2021, au fost înregistrate 58 cazuri de intoxicații acute cu nitrați, dintre care 47 cazuri sau 81% au fost în rândul copiilor. Datorită particularităților anatomo-fiziologice de vârstă și imaturității mecanismelor de adaptare, copiii sunt categoria cea mai vulnerabilă a populației la acțiunea factorilor de mediu.

c) Expuneți clar cauzele care au dus la apariția problemei

La examinarea/analizarea principalelor provocări cu care se întâlnesc utilizatorii de produse de protecție a plantelor, inclusiv a rezultatelor activității Instituțiilor de implementarea politicilor de domeniu, au fost identificate un șir de cauze:

- populație neinformată despre efectele nocive ale PUF;
- operatori, distribuitori neinstruiți privind gestionarea în siguranță a produselor de uz fitosanitar,
- echipamente de aplicare a tratamentelor fitosanitare utilizate fără testarea stării tehnice a acestora;

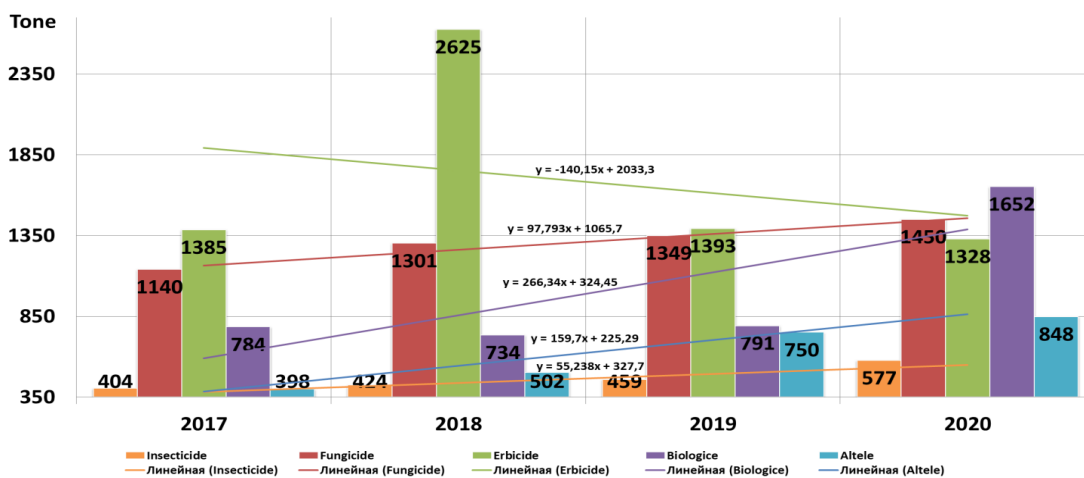
- nerespectarea cerințelor față de pulverizarea aeriană a produselor de uz fitosanitar;
- aplicarea redusă a sistemului de protecție integrată a plantelor și a mijloacelor biologice și microbiologice de combatere a organismelor dăunătoare;
- depozitarea produselor de uz fitosanitar și a ambalajului în locuri ce contravin cadrului normativ;
- contaminarea solului și a apei de suprafață.

d) Descrieți cum a evoluat problema și cum va evolua fără o intervenție

Un factor important pentru minimizarea efectelor nocive obținute la utilizarea în agricultură a produselor de uz fitosanitar, îl constituie instituirea și punerea în aplicare a unui sistem privind diminuarea riscurilor asociate utilizării acestora.

O perioadă îndelungată, pe teritoriul Republicii Moldova au fost utilizate și depozitate cantități extrem de mari de pesticide. În perioada anilor 1970-1990, intensitatea medie de utilizare a pesticidelor a fost de 13 ori mai mare, comparativ cu perioada actuală, multe din aceste produse având proprietatea de a persista în mediul înconjurător, altele s-a dovedit că dețin proprietăți extrem de toxice, cum ar fi Diclor-Difenil-Triclorețanul (DDT). În total, din perioada sovietică, pe teritoriul Republicii Moldova au rămas peste 7245 tone de pesticide inutilizabile. Începând din anul 2003, o cantitate de 1269 de tone de pesticide au fost ambalate, evacuate și distruse în Polonia, în cadrul proiectului NATO privind distrugerea pesticidelor și produselor chimice din Republica Moldova. La fel, o cantitate de 1976 tone au fost evacuate și distruse în Franța, în cadrul altor proiecte finanțate de partenerii externi.

**Cantitatea produselor de uz fitosanitar
utilizate în anii 2017-2020 conform datelor BNS**

În prezent, pe teritoriul țării mai rămân peste 4000 de tone de pesticide, înhumate la poligonul din satul Cișmichioi, UTA Găgăuzia. La fel, se importă și se folosesc mii de tone de produse de uz fitosanitar pentru combaterea dăunătorilor plantelor și a produselor agricole stocate, care contribuie la poluarea substanțială a solului, apelor subterane și a produselor alimentare. Totodată, se importă și se produc cantități enorme de produse alimentare și hrană de origine vegetală și animală pentru animale, LMA ale produselor de uz fitosanitar din sau de pe aceste produse fiind în depășire, conform rigorilor fitosanitare ale Uniunii Europene.

Cadrul normativ existent și anume Regulamentul sanitar privind limitele maxime de reziduuri ale produselor de uz fitosanitar din sau de pe produse alimentare și hrană de origine vegetală și animală pentru animale, care transpune parțial Regulamentul (CE) nr. 396/2005 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 februarie 2005 privind conținuturile maxime aplicabile reziduurilor de pesticide din sau de pe produse alimentare și hrană de origine vegetală și animală pentru animale și

de modificare a Directivei 91/414/CEE, elaborat în anul 2010, nu oferă un nivel ridicat de protecție a consumatorilor doar prin stabilirea acestor norme.

Importul, producerea, plasarea pe piață și consumul de produse cu niveluri sporite a limitei maxime de reziduuri ale produselor de uz fitosanitar din sau de pe produse alimentare și hrană de origine vegetală și animală pentru animale contribuie la agravarea continuă a indicatorilor de sănătate a populației, la creșterea cazurilor de morbiditate prin boli netransmisibile, la sporirea cazurilor de intoxicații acute de etiologie chimică, inclusiv soldate cu deces, la dificultatea exportului produselor autohtone în țările europene, cât și lipsa alinierii legislației naționale la legislația Uniunii Europene, care poate duce la bariere în calea comerțului. Totdată, prin determinarea LMA în produsele destinate exportului în UE sau alte piețe, prin aplicarea extrapolării a indicatorilor de risc, Republica Moldova poate fi obiectul/subiectul controalelor oficiale la frontieră și/sau la punctele de control pentru țările unde tradițional sunt operate exporturi de produse alimentare și hrană pentru animale de origine vegetală. Această situație este delicată prin identificarea riscului reputațional și de țară, în intențiile de diversificare a pieței.

Evoluția problemei fără o intervenție

Fără o intervenție, problema va exista și va lua amploare, în special la asigurarea protecției sănătății publice, siguranța alimentelor și protecția consumatorilor, cât și va continua creșterea morbidității prin boli netransmisibile, intoxicații de etiologie chimică, inclusiv decese în rândul copiilor, agravarea indicatorilor de sănătate a populației din cauza efectelor cumulative a produselor de uz fitosanitar. În plus, exportatorii autohtoni vor întâmpina în continuare dificultăți privind comerțul în țările și piețele noi de desfacere, fără o credibilitate asupra gestionării durabile a produselor de uz fitosanitar.

e) Descrieți cadrul juridic actual aplicabil raporturilor analizate și identificați carențele prevederilor normative în vigoare, identificați documentele de politici și reglementările existente care condiționează intervenția statului

Actualmente, cerințele privind utilizarea durabilă a produselor de uz fitosanitar sunt prevăzute în Hotărârea Guvernului nr. 42 din 29 ianuarie 2020 *pentru aprobarea Cerințelor privind utilizarea durabilă a produselor de uz fitosanitar*, iar politica de stat privind managementul în sfera activității cu produse de uz fitosanitar, reglementarea condițiilor de omologare, fabricare, import, transportare, depozitare, comercializare și utilizare inofensivă pentru om, animale și mediu, controlul de stat asupra respectării legislației, drepturile și obligațiile întreprinderilor, instituțiilor sunt reglementate de Legea nr. 119-XV din 22 iunie 2004 *cu privire la produsele de uz fitosanitar și la fertilizanți*.

Complementar, în conformitate cu prevederile alin. (3) al art. 17 din Legea 119/2004, tratamentele fitosanitare cu produse de protecție a plantelor se efectuează de către utilizatorii profesioniști care dețin un certificat de instruire, obținut pe un termen de 36 de luni, urmare a frecventării unui curs de instruire, iar în temeiul punctelor 22 – 24 din Hotărârea Guvernului nr. 42/2020, mijloacele tehnice de aplicare a PUF se admit doar în cazul când sunt testate/inspectate și corespund cerințelor.

În același timp, activitățile cu produsele de uz fitosanitar sunt prevăzute într-un șir de acte normative, precum Regulamentul cu privire la importul, stocarea, comercializarea și utilizarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1045 din 5 octombrie 2005, Regulamentul privind atestarea și omologarea de stat a produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților pentru utilizare în agricultură și silvicultură, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1307 din 12 decembrie 2005.

Totodată, nu există prevederi ce ar reglementa sau recomanda utilizarea produselor de uz fitosanitar de către operatori profesioniști prin intermediul utilajului agricol modern cu ghidaj de la

distanță (exemplul dronelor agricole). La fel, utilajele agricole destinate pulverizării, tratamentelor fitosanitare nu sunt supuse unor inspecții regulate, creând risc de utilizare neconformă și a supradozajului de produse de uz fitosanitar la o unitate de suprafață, contrar recomandărilor de utilizare ori din contra, diminuând doza recomandată la eradicarea bolilor și dăunătorilor creând riscul de obținerea rezistenței la anumite produse, substanțe active.

Diseminarea informației și menținerea directă a utilizatorilor de produse de uz fitosanitar familiarizați cu acest domeniu, devine instrumental necesară și cel mai recomandat pentru a asigura obiectivele de securitate și siguranță alimentară, de mediu și de sănătate.

2. Stabilirea obiectivelor

a) Expuneți obiectivele (care trebuie să fie legate direct de problemă și cauzele acesteia, formulate cuantificat, măsurabil, fixat în timp și realist)

Prin intermediul proiectului nominalizat se propune stabilirea unui cadru de acțiune în vederea utilizării durabile a pesticidelor. Pentru a facilita punerea în aplicare a prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 42/2020 pentru aprobarea Cerințelor privind utilizarea durabilă a produselor de uz fitosanitar, care este armonizată parțial la Directiva 128/2009 Parlamentului European și a Consiliului din 21 octombrie 2009 de stabilire a unui cadru de acțiune comunitară în vederea utilizării durabile a pesticidelor, devine imperios ca prin Planul identificat, să se stabilească obiective cantitative, măsuri, calendare și indicatori în vederea reducerii riscurilor și efectelor utilizării pesticidelor asupra sănătății umane și asupra mediului și în vederea încurajării dezvoltării și introducerii unei gestionări integrate a dăunătorilor, precum și a unor tehnici sau abordări alternative, pentru a reduce dependența de utilizare a pesticidelor. Mai mult ca atât, obținerea statutului de candidat a Republicii Moldova privind aderarea la Uniunea Europeană, necesită alinierea la Politicile agricole comune europene, inclusiv de reducere a cantităților de pesticide utilizate până în 2030.

Din obiectivele setate și propuse se pot enumăra:

- 1) Protejarea sănătății populației și crearea unui mediu sănătos de viață, în raport cu diminuarea riscurilor asociate utilizării produselor de uz fitosanitar;
- 2) Populație informată și operatori instruiți privind efectele negative de la depozitarea, utilizarea neconformă a produselor date.
- 3) Diminuarea riscurilor aferente expunerii populației la concentrații periculoase de reziduuri ale produselor de uz fitosanitar din produsele alimentare, în special provenite din import.
- 4) Reducerea cazurilor de morbiditate prin boli netransmisibile asociate cu acțiunea multiplă a factorilor de risc chimici, biologici, de mediu, comportamentali și cu influența condițiilor socio-economice și politice, inclusiv a cazurilor de intoxicații acute de etiologie chimică provocate de utilizarea irațională a PUF și a reziduurilor acestora din sau de pe produse alimentare, în următorii 5 ani.
- 5) Facilitarea și dinamica pozitivă în domeniul exporturilor de produse autohtone în Uniunea Europeană (și nu doar) în următorii 5 ani.

3. Identificarea opțiunilor

a) Expuneți succint opțiunea „a nu face nimic”, care presupune lipsa de intervenție

Opțiunile propuse sunt următoarele:

I – a nu face nimic, a lăsa lucrurile așa cum sunt

În lipsa prevederilor propuse, starea lucrurilor va continua să rămână precară în raport cu riscurile specificate și vor fi identificate cazuri frecvente de intoxicații.

Totodată, dacă proiectul nu va fi aprobat, avantajele expuse la capitolul stabilirea obiectivelor nu se vor realiza, iar sănătatea populației va fi expusă unui impact negativ continuu.

b) Expuneți principalele prevederi ale proiectului, cu impact, explicând cum acestea ținesc cauzele problemei, cu indicarea noutăților și întregului spectru de soluții/drepturi/obligatii ce se doresc să fie aprobate

II – aprobarea planului național de acțiuni privind diminuarea riscurilor asociate utilizării produselor de uz fitosanitar, pentru anii 2023-2027

Autorii proiectului optează pentru **opțiunea II**, întrucât aceasta nominalizează autoritățile competente responsabile pentru executarea obiectivelor indicate în Planul național de acțiuni, axat pe protecția sănătății publice și a mediului, practicile agricole durabile, protecția zonelor specifice, plasarea pe piață a produselor de uz fitosanitar, cerințelor de precauție, respectiv stabilirea condițiilor pentru pulverizarea aeriană. Responsabilitățile atribuite Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, vor fi executate în limitele competenței funcționale și nu vor implica majorarea semnificativă a mijloacelor financiare bugetare și a resurselor umane antrenate în aceste activități.

Implementarea planului de acțiuni propus va avea următoarele efecte pozitive prin:

1) protecția sănătății umane prin minimizarea numărului de intoxicații în rândul populației. Agenția Națională pentru Sănătate Publică, atestă că în Republica Moldova se înregistrează frecvent intoxicații accidentale cu pesticide, îndeosebi în instituțiile de învățământ preuniversitar. Situația dată impune întreprinderea unor măsuri viabile de prevenire a unor astfel de cazuri.

2) instruirea operatorilor antrenați în lucrări cu produse de uz fitosanitar;

3) atestarea și certificarea mijloacelor tehnice utilizate la aplicarea produselor de uz fitosanitar;

4) reducerea utilizării pesticidelor ca mijloc de minimizare a riscurilor asupra sănătății umane și mediului, dar și obținerea unor beneficii economice.

Din considerentul că aceste cursuri de instruire sunt organizate de Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, în conformitate cu art. 17 alin. (3) din Legea nr. 119/2004 cu privire la produsele de uz fitosanitar și la fertilizanți, sunt percepute taxe, în temeiul pct. 122 din Anexa nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr. 90/2019 cu privire la aprobarea Metodologiei de calculare a tarifelor la serviciile prestate de Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, precum și a Nomenclatorului serviciilor prestate de Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor și a tarifelor la acestea.

Cât privește inspecția mijloacelor tehnice, efectuată o dată la 3 ani și inspecția mijloacelor tehnice noi, realizată o dată, pe parcursul unei perioade de 5 ani după procurare, asigurarea supravegherii stării tehnice a acestor mijloace tehnice utilizate în scop profesional, conform pct. 22 din Hotărârea Guvernului nr. 42/2020 pentru aprobarea Cerințelor privind utilizarea durabilă a produselor de uz fitosanitar, se efectuează în vederea executării calitative a operațiunilor tehnologice, astfel cum prevede Regulamentul Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Tehnică "Intehagro", aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 607/1999. Prevederi cu referire la costurile efectuării acestor atestări nu sunt stabilite prin careva acte normative, însă consultând practicile țărilor europene și ținând cont de necesitatea indescutabilă de testare și calibrare a acestor utilaje, costul de inspecție va fi suportat de către operatori.

c) Expuneți opțiunile alternative analizate sau explicați motivul de ce acestea nu au fost luate în considerare

A treia opțiune alternativă nu a fost identificată, deoarece autorii proiectului optează întru totul pentru opțiunea de promovare și aprobare a prezentului proiect de hotărâre, care va avea ca scop îmbunătățirea stării de sănătate a populației prin diminuarea riscurilor rezultate la operarea cu PUF și prin stabilirea măsurilor specifice de utilizare rațională și durabilă a acestora. Mai mult ca atât, Planul este prevăzut ca reglementare stabilită prin prevederile Hotărârea Guvernului nr. 42/2020 pentru aprobarea Cerințelor privind utilizarea durabilă a produselor de uz fitosanitar, care este

aliniată la Directiva UE nr. 128/2009 de stabilire a unui cadru de acțiune comunitară în vederea utilizării durabile a pesticidelor.

4. Analiza impacturilor opțiunilor

a) Expuneți efectele negative și pozitive ale stării actuale și evoluția acestora în viitor, care vor sta la baza calculării impacturilor opțiunii recomandate

Opțiunea I. „A nu face nimic”

1) Menținerea stării actuale:

- nu prevede costuri și nici beneficii adiționale, dat fiind faptul că în lipsa intervenției statului, activitățile în domeniul managementului produselor de uz fitosanitar se realizează în baza cadrului normativ existent, care insuficient reglementează normele privind utilizarea durabilă a produselor de uz fitosanitar;
- nu are impact asupra activității de întreprinzător;
- cadrul normativ național nu va fi armonizat la cel european.

b¹⁾ Pentru opțiunea recomandată, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea.

Aprobarea proiectului prenotat va avea beneficii atât pentru utilizatori, cât și pentru agenții economici. Proiectul propus are ca scop reglementarea cerințelor privind utilizarea durabilă a produselor de uz fitosanitar, care impune unificarea cerințelor pe acest segment, atât la nivel regional cât și mondial, cu scopul protejării sănătății umane, componentelor mediului și garantării siguranței produselor alimentare de origine vegetală.

Impactul economic:

Măsurile care sunt propuse în vederea respectării normelor sanitare privind LMA ale produselor de uz fitosanitar din sau de pe produse alimentare și hrană de origine vegetală și animală pentru animale vor avea impact asupra limitării importului și consumului de produse potențial periculoase, influențat de reglementarea depășită, respectiv reducerea nivelului stărilor morbide stării de sănătate a populației, inclusiv a tinerii generații. Un alt element de perspectivă al acestui proiect are ca scop creșterea venitului economic și prosperarea țării ca rezultat al îmbunătățirii indicatorilor de sănătate a populației, eliminarea cheltuielilor legate de afecțiunile de sănătate rezultate din impactul reziduurilor ale produselor de uz fitosanitar din sau de pe produse alimentare, ameliorarea procesului de export a produselor autohtone, cât și, creșterea unei generații sănătoase, care urmează a fi încadrată în câmpul muncii, deci, la prosperarea economică pe viitor a țării prin intermediul tinerii generații mai sănătoase.

În calitate de exemplu poate servi că, conform datelor Oficiului Viei și Vinului, în ultimii 3 ani, costurile aplicării tratamentelor fitosanitare la cultura viței de vie variază anual de la 360 Euro/ha în zona de sud, la 486 Euro/ha în zona de centru sau, 7200-9720 lei. Utilizarea durabilă a produselor de uz fitosanitar, inclusiv aplicarea gestionării integrate a dăunătorilor și a tehnicilor alternative nechimice reduc costul tratamentelor fitosanitare cu 25 - 65% în funcție de condițiile climatice, fapt ce permite obținerea producției vegetale sigure.

Mijloacele financiare pentru implementarea Planului național de acțiuni privind diminuarea riscurilor asociate utilizării produselor de uz fitosanitar, pentru anii 2023-2027, în mare parte sunt acoperite de mijloace bugetare, stabilite anual în Legea bugetului de stat și din contul producătorilor/operatorilor ș.a.

Pentru inspecția mijloacelor tehnice efectuată o dată la 3 ani și inspecția mijloacelor tehnice noi realizată o dată, pe parcursul unei perioade de 5 ani după procurare, utilizate la aplicarea

produselor fitosanitare, costul de inspectare a unui utilaj constituie 198 lei pentru verificarea acestuia și 40 lei pentru raport, cost ce se încadrează într-o sumă de 238 de lei per unitate.

Costul unei deplasări, în vederea efectuării inspecției constiuie 108 lei pentru o distanță mai mică de 50 km și 216 lei pentru o distanță mai mare de 50 km.

Conform rapoartelor de înregistrare, documentate de Intehagro, pentru perioada ultimilor 5 ani, au fost inspectate 5600 de unități de echipamente și utilaje. Totodată, luînd în considerație că sunt reprezentanțe în fiecare raion, distanța de deplasare nu depășește 50 km, respectiv se aplică tariful de 108 lei, fapt ce generează o sumă totală de 1162560 lei pentru 3 ani ($3360 \text{ unități} * (198+40+108) \text{ lei} = 1162560 \text{ lei}$) și 1937600 lei pentru 5 ani ($5600 \text{ unități} * (198+40+108) \text{ lei} = 1937600 \text{ lei}$), reieșind din numărul mijloacelor tehnice inspectate anual, care se estimează la 1120 bucăți pe an.

Un alt exemplu de eficiență ar servi modelul de tratare fitosanitară de către Agenția Moldsilva.

În vederea estimării costurilor la stropirile aeriene, se cunoaște că gama de produse fitosanitare aprobate pentru silvicultură este foarte limitată. Potrivit Registrului de Stat al Produselor Fitosanitare și Îngrășămintelor permise în Republica Moldova pentru utilizarea în silvicultură, sunt omologate insecticidele din grupa piretroizelor sintetici Karate Zeon 5 KS, Sumi-alpha 5 Ke, Sampai KE și din grupul de Compuși organofosforici Actellic 50 EC.

Preparatele piretroide sunt utilizate în doze mici. Probabilitatea de acumulare a acestor preparate în produsele vegetale este destul de mică în comparalie cu alți compuși chimici. Când preparatele piretroide intră în corpul uman, ele se descompun și se dizolvă în 40 de ore. La pătrunderea acestora în sol, ele nu migrează și se descompun în decurs a 10-20 de zile sub acțiunea factorilor fotochimici, hidrologici și microbiologici cu formarea unui produs de descompunere netoxic, însă pătrunzând în bazinele de apă au un efect negativ asupra peștilor.

Potrivit datelor cercetărilor silvopatologice, toamna se selectează arboretele care necesită stropire aeriană. Decizia de a efectua lucrări aeriene se ia la o densitate a populațiilor de insecte fitofage cu un risc de defoliere de peste 30%. Riscul de defoliere este determinat pentru fiecare specie de insecte fitofage, în funcție de densitatea populației.

Costul estimativ pentru tratarea aeriană a unui hectar cu utilizarea preparatului Karate Zeon 5 KS, cu o normă de consum 0,02 l/ha, este redat în tabelul 1.

Tabelul 1. Costul estimativ pentru tratarea aeriană a unui hectar cu utilizarea preparatului Karate Zeon 5 KS

Nr. crt.	Denumirea lucrărilor	Cheltuieli, lei
1.	Cheltuieli pentru lucrări de pregătire	9,89
2.	Cheltuieli pentru lucrări principale. Combaterea aeriană	6,97
3.	Cheltuieli pentru protecția muncii și tehnica securității	108
4.	Materiale necesare pentru combaterea aeriană	53,72
5.	Procurarea preparatelor pentru stropire - Karate Zeon 5 KS, norma de consum 0,02 l/ha, la data de 10.01.2023, costul a 1 litru constituie 39\$, la data de 11.01.2023 la cursul BNM, 1\$ -19,20 lei, respectiv costul în lei - 748,80 MDL	14,98
6.	Procurarea adjuvantului (în calitate de adjuvant se folosește ulei de floarea soarelui, cu norma de consum 0,5 l), costul la data de 11.01.2023 constituie 35 lei/l	17,5
7.	Arenda elicopterului, costul prestării serviciilor pentru ultimii 3 ani, la prelucrarea a 1 ha constituie 220 lei cu TVA	220,0
Total		431,06

Pentru administrarea aeriană a preparatelor de uz fitosanitar asupra arboretelor din ariile protejate, zonele de protecție a bazinelor acvatice și zonelor locale un alt preparat este Dimilin 48

SK, cu o rată de consum de 0,08-0,1 l/ha. În tabelul 2 sunt prezentate date privind costurile estimative per ha, la utilizarea Dimilin 48 SK cu norma de consum de 0,1 l/ha.

Tabelul 2. Costul estimativ pentru tratarea aeriană a unui hectar cu utilizarea preparatului Dimilin 48 SK

Nr. crt.	Denumirea lucrărilor	Cheltuieli, lei
1.	Cheltuieli pentru lucrări de pregătire	9,89
2.	Cheltuieli pentru lucrări principale. Combaterea aeriană	6,97
3.	Cheltuieli pentru protecția muncii și tehnica securității	108
4.	Materiale necesare pentru combaterea aeriană	53,72
5.	Procurarea preparatelor pentru stropire - Dimilin 48 SK, norma de consum 0,1 l/ha, la data de 10.01.2023, costul a 1 litru constituie 146,32\$, la data de 11.01.2023 la cursul BNM, 1\$ -19,20 lei, respectiv costul în lei – 2809,34 MDL	14,98
6.	Procurarea adjuvantului (în calitate de adjuvant se folosește ulei de floarea soarelui, cu norma de consum 0,5 l), costul la data de 11.01.2023 constituie 35 lei/l	17,5
7.	Arenda elicopterului, costul prestării serviciilor pentru ultimii 3 ani, la prelucrarea a 1 ha constituie 220 lei cu TVA	220,0
Total		697,01

Astfel, estimarea în cifre a costurilor la stropirea aeriană în arboretele gestionate de Agenția „Moldsilva”, în funcție de preparatul ce urmează a fi folosit, constituie 431,06 - 697,01 lei per hectar.

Totodată, urmărind proporția suprafeței focarelor de dăunători defoliatori la suprafețele unde au fost efectuate măsuri de combatere aeriană în ultimii 10 ani, redate în tabelul 3, conchidem că media anuală este de 13194 ha.

Tabelul 3. Dinamica suprafețelor defoliatori în Republica Moldova, pentru anii 2011-2020

Factori	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Suprafața totală a focarelor de dăunători defoliatori la începutul anului de raportare (mii ha)	56	61	85,27	79,8	63,49	43,81	45,9	69,7	101,3	83,8
Suprafața măsurilor de combatere aeriană (mii ha)	3,4	22,5	12,3	31	24,5	7,8	6,2	0,25	22,19	1,8

Respectând principiile utilizării durabile a preparatelor de uz fitosanitar și ținând cont că preparatele propuse fac parte din grupa a III-a de toxicitate, inclusiv pentru a diminua cantitativ utilizarea produselor de uz fitosanitar la protecția forestieră, se recomandă utilizarea Karate Zeon 5 KS, care specifică o normă de 0,02 l/ha. Pentru o medie de 13194 ha de arboret necesar de a fi prelucrat fitosanitar, la utilizarea Karate Zeon 5 KS, comparativ cu Dimilin 48 SK, vor fi utilizate 263,8 l de preparat, în comparație cu 1319 l utilizate tradițional, respectiv se evidențiază o eficacitate economică. Prin modelul aplicat, vor fi necesari 5687406 lei per an ($13194 \text{ ha} * 431,06 \text{ lei/ha} = 5687406 \text{ lei}$), comparativ cu 9196349,9 lei pentru utilizarea Dimilin 48 SK.

În condițiile Ordinului MSMPS nr. 314 din 25.03.2020 cu privire la aprobarea listei profesiilor ce necesită instruire igienică obligatorie și a programelor de instruire igienică, angajații ce prestează servicii de depozitare, comercializare, pregătire și utilizare a produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților și care lucrează în condiții nocive și nefavorabile de muncă, sunt supuși instruirii igienice: la angajare și anual (lucru cu produse de uz fitosanitar de clasa I și II de pericol); la angajare și o dată la 2 ani (lucru cu produse de uz fitosanitar de clasa III și IV de pericol), 20 ore în comun cu Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor (12 ore Agenția Națională pentru Sănătate Publică

și 8 ore Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor). Conform datelor din Formularul statistic 18-săn. „Raportul statistic privind supravegherea și controlul de stat a sănătății publice în raion, municipiu”, pentru anii 2019-2021, în mediu, anual, au fost supuse instruirii igienice 1397 persoane care gestionează produse de uz fitosanitar și fertilizanți (2019- 2570 persoane, 2020- 715 și 2021 – 907 persoane instruite). Astfel, întru realizarea instruirilor, conform obiectivului specific nr. 1, costul suportat din partea fermierilor, operatorilor, distribuitorilor rămâne a fi prognozat ca constant. Spre exemplu, pentru asigurarea instruirilor în scopul dobândirii/actualizării cunoștințelor utilizatorilor profesioniști, vor fi organizate cursuri de instruire on-line pe platforma E-learning “Utilizarea durabilă a produselor de uz fitosanitar”, pentru un număr de 500 de persoane la un cost de 310 lei per persoană, acțiune ce va genera un cost total de 155 000 lei (500 persoane * 310 lei = 155 000 lei), bani ce vor fi achitați din contul solicitanților, iar pentru instruirea distribuitorilor de produse de uz fitosanitar, vor fi organizate cursuri de instruire on-line pe platforma E-learning “Utilizarea durabilă a produselor de uz fitosanitar” pentru 400 persoane la un cost de 310 lei per persoană, respectiv la un cost total de 124000 lei (400 persoane * 310 lei = 124 000 lei), la fel achitați din contul solicitanților.

La obiectivul specific de organizare a Săptămânii de promovare a aplicării raționale a produselor de uz fitosanitar (pesticidelor), cât și pe parcursul anului, la necesitate (elaborarea comunicatelor de presă, articolelor, pliantelor, ghidurilor, desfășurarea meselor rotunde, atelierelor de lucru, interviuri etc), acțiunile indicate se realizează în cadrul instruirilor igienice în limita bugetului aprobat anual de instituțiile responsabile.

Referitor la supravegherea de stat a sănătății publice, Agenția Națională pentru Sănătate Publică asigură, în temeiul Legii Nr. 10 din 03.02.2009, supravegherea și evaluarea cazurilor de intoxicații profesionale și neprofesionale, inclusiv cu produse de uz fitosanitar. În acest context, costul de implementare face parte din mijloace bugetare, în limita bugetului aprobat anual de instituție.

Utilizarea mai durabilă și mai redusă a pesticidelor oferă o oportunitate de a contribui la transformarea agriculturii țării într-un sector modern, eficient din punct de vedere al resurselor, rezistent și diversificat, așa cum se prevede în Strategia Națională de Dezvoltare 2030. O reducere a utilizării pesticidelor ar putea duce la o creștere a produselor obținute în condiții de agricultură ecologică și, astfel, să răspundă cererii consumatorilor pentru aceste produse. Informarea și controlul asupra distribuției și utilizării pesticidelor introduse în Republica Moldova ar putea afecta randamentul culturilor și producția de alimente și ar avea efecte ulterioare asupra comunităților rurale, producătorilor și distribuitorilor de pesticide, producătorilor de echipamente de aplicare a pesticidelor și alte inputuri agricole etc. Respectarea cerințelor privind utilizarea durabilă a produselor de uz fitosanitar pentru a reduce utilizarea și riscul pesticidelor chimice, ar putea scădea costurile pentru fermieri, deoarece pesticidele reprezintă o cheltuială semnificativă, dar poate crește costul total al producției de alimente (inclusiv pentru consumatori).

Vânzările mai scăzute de pesticide chimice vor afecta negativ sectorul vânzărilor și distribuției, dar pot fi compensate de vânzări mai mari de produse mai puțin periculoase și alternative biologice. Mai mult ca atât, utilizarea per unitate de suprafață a produselor fitosanitare în medie per țară și în mod special pentru sectorul horticola este una semnificativ mai joasă decât media europeană. Această situație va permite, prin respectarea cantităților atestate la nivel de țară, alinierea la cerințele Uniunii Europene promovate prin Politica agricolă comună și a Pactului ecologic european. O promovare mai eficientă a noilor tehnologii și tehnici alternative ar putea crea un potențial de inovare și o creștere asociată a cererii și un impuls economic în sectoarele conexe. Acestea țin cont de obiectivele Pactului ecologic european de a crește competitivitatea sectorului agricol și de a asigura venituri echitabile, promovând în același timp aplicarea cunoștințelor și a inovațiilor. Introducerea unor cerințe legale

mai stricte poate avea un impact asupra resurselor autorităților competente de implementarea politicilor, care vor fi solicitate să implementeze și să aplice noile cerințe de reglementare. Unele costuri ar putea fi impuse fermierilor și altor operatori economici pentru a se adapta la noile prevederi.

Impactul social:

Aprobarea prezentului proiect va avea efecte pozitive substanțiale, după cum urmează:

- Atingerea unui înalt nivel de protecție a sănătății umane și a intereselor consumatorului în legătură cu siguranța alimentelor, ținând cont de diversitatea aprovizionării cu produse alimentare tratate cu produse de uz fitosanitar conformate la rigorile Uniunii Europene;
- Fortificarea sănătății publice și eliminarea cheltuielilor legate de afecțiunile de sănătate rezultate din impactul reziduurilor ale produselor de uz fitosanitar din sau de pe produse alimentare;
- Facilitarea exporturilor produselor autohtone inclusiv în țările Uniunii Europene;
- Asigurarea alimentelor de origine vegetală;
- Optimizarea relațiilor internaționale și de imagine generală de țară asociată sustenabilității.

Efecte pozitive asupra sănătății s-ar traduce în beneficii economice (cheltuieli reduse pentru asistența medicală, productivitate mai mare a muncii). Țintele de reducere, în combinație cu restricțiile de utilizare, ar răspunde preocupărilor societății și cerințelor societății privind alegerile alimentare mai sănătoase, inclusiv prin consolidarea fermierilor și comunităților rurale în cadrul societății ca furnizor de alimente sănătoase, cu respect față de mediu.

Beneficiile intervenției statului:

Beneficiile în vederea asigurării inofensivității produselor alimentare și hrană de origine vegetală și animală pentru animale, în ceea ce privește LMA:

- ✓ Alinierea la reglementările Uniunii Europene față de LMA;
- ✓ Garantarea produselor alimentare și hrană de origine vegetală și animală pentru animale sigure, la etapa de import/export, producere, plasare pe piață și consum, care va contribui la fortificarea sănătății publice, cât și la creșterea și dezvoltarea tinerii generații mai sănătoase;
- ✓ Reducerea nivelului morbidității prin boli netransmisibile asociate cu expunerea la niveluri sporite de reziduuri ale produselor de uz fitosanitar.

Odată cu punerea în aplicare va fi posibilă evaluarea măsurilor în care obiectivele preconizate ale Cerințelor privind utilizarea durabilă a produselor de uz fitosanitar sunt relevante și măsura în care acestea sunt necesare de ajustat. Se va analiza motivele deficiențelor observate în implementarea și aplicarea legislației. Cu implementarea măsurilor prevăzute, atât statistic, cât și din lumina cunoștințelor științifice acumulate, se va aprecia dacă Cerințele privind utilizarea durabilă a produselor de uz fitosanitar aprobate fac ca conceputul pentru a promova în mod suficient sistemele de gestionare a dăunătorilor cu aport redus de pesticide, precum și pentru a profita de cunoștințele existente și de noile descoperiri și tehnologii și de aplicarea mai largă a tehnicilor de fermă inovatoare și de precizie care pot ajuta la reducerea utilizării și riscul de pesticide chimice. Va putea fi stabilită o legătură coerentă cu alte politici, cum ar fi apă, deșeuri, siguranța lucrătorilor, mașini agricole și biodiversitate dacă a fost implementată suficient și dacă aceasta a influențat atingerea obiectivelor. Ulterior realizării acțiunilor din Plan, va fi posibil evaluarea costurilor și beneficiilor acțiunilor și valoarea adăugată ale acestora pentru implementarea politicilor de plasarea pe piață a produselor de uz fitosanitar, cât și acțiunile de promovarea a produselor biologice de protecție și cota acestora pe agricultură la realizarea obiectivelor macroeconomice și strategice de dezvoltare.

Sarcina administrativă va fi evaluată cu alte costuri ale opțiunilor de politică luate în considerare pentru diferite părți interesate, inclusiv fermieri și alți operatori economici. Îmbunătățirea implementării anumitor cerințe de gestionare durabilă, de exemplu cu privire la echipamentele de

aplicare a pesticidelor, ar putea crește sarcina administrativă pentru operatori, dar este de așteptat să existe compromisuri între sarcina administrativă pentru operatori și beneficiile pozitive pentru sănătate și mediu și vor fi luate în considerare la elaborarea politicilor de plasarea pe piață a produselor de uz fitosanitar.

În rezultatul implementării noii reglementări, atât statul, cât și societatea vor avea beneficii în vederea creșterii nivelului de bunăstare a populației, îndeosebi a tinerii generații mai sănătoase și apte de muncă.

b²) Pentru opțiunile alternative analizate, identificați impacturile completînd tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

Autorii nu au identificat alte opțiuni alternative.

c) Pentru opțiunile analizate, expuneți cele mai relevante/iminente riscuri care pot duce la eșecul intervenției și/sau schimba substanțial valoarea beneficiilor și costurilor estimate și prezentați presupuneri privind gradul de conformare cu prevederile proiectului a celor vizate în acesta

Pentru opțiunea a **II-a, cele mai iminente riscuri** care pot duce la eșecul intervenției sunt:

1. Bariere de ordin juridic, organizațional și instituțional în implementarea legislației actuale în domeniu;
2. Intenția de reorganizare inițiată de unele instituții, neplanificarea resurselor financiare și umane.
3. Bariere din partea actorilor implicați sau care contribuie la importul produselor de calitate proastă și neglijează riscurile asupra sănătății populației.

d) Dacă este cazul, pentru opțiunea recomandată expuneți costurile de conformare pentru întreprinderi, dacă există impact disproporționat care poate distorsiona concurența și ce impact are opțiunea asupra întreprinderilor mici și mijlocii. Se explică dacă sînt propuse măsuri de diminuare a acestor impacturi

Urmare a aprobării prezentului plan de acțiuni, producătorii autohtoni nu vor înregistra careva impact negativ. De mai mult timp, producătorii autohtoni solicită temei pentru facilitarea exportului produselor în țările Uniunii Europene. Totodată, trebuie menționat faptul că, în urma implementării acestui planul de acțiuni, unii producători și importatori neconștiincioși vor fi obligați să se conformeze actualului regulament prin raționalizarea utilizării produselor de uz fitosanitar, cât și prin stoparea importului produselor contaminate cu reziduuri ale produselor de uz fitosanitar, care pot influența negativ sănătatea populației, inclusiv bunăstarea și viața copiilor.

Concluzie

e) Argumentați selectarea unei opțiuni, în baza atingerii obiectivelor, beneficiilor și costurilor, precum și a asigurării celui mai mic impact negativ asupra celor afectați

Autorii analizei optează pentru **opțiunea II,**

- ✓ Întrucât aceasta corespunde prevederilor legislației sanitare în vigoare privind asigurarea sănătății publice;
- ✓ Fortificarea sănătății publice și eliminarea cheltuielilor legate de afecțiunile de sănătate asociate reziduurilor produselor de uz fitosanitar din sau de pe produse alimentare;
- ✓ Completarea cadrului legislativ național, cât și alinierea legislației naționale la legislația Uniunii Europene în domeniul menționat;
- ✓ Facilitarea exporturilor produselor autohtone, inclusiv în țările Uniunii Europene;
- ✓ Garantarea produselor alimentare și hrană de origine vegetală și animală pentru animale sigure, la etapa de import, producere, plasare pe piață și consum, care va contribui la fortificarea sănătății publice, cât și la creșterea și dezvoltarea tinerii generații mai sănătoase;

✓ Reducerea nivelului morbidității prin boli netransmisibile cauzate de expunerea la niveluri sporite de reziduuri ale produselor de uz fitosanitar;

În acest scop proiectul propus vine să reglementeze norme juridice privind:

1) Informarea și instruirea persoanelor care utilizează/comercializează produse de uz fitosanitar;

2) Cerințe față de mijloacele tehnice de aplicare a produselor de uz fitosanitar;

3) Practici și utilizări specifice;

4) Măsuri specifice de protecție a mediului acvatic și a apei potabile;

5) Reducerea utilizării produselor de uz fitosanitar și a riscurilor în anumite zone;

6) Gestionarea produselor de uz fitosanitar și a ambalajului acestora;

7) Managementul integrat al organismelor dăunătoare;

8) Tematici de formare profesională;

9) Siguranța și protecția mediului, în raport cu inspecția echipamentului de aplicare a produselor de uz fitosanitar;

10) Informarea publicului (în special a grupurilor țintă), a operatorilor despre pericolul posibil de la gestionarea produselor de uz fitosanitar.

5. Implementarea și monitorizarea

a) Descrieți cum va fi organizată implementarea opțiunii recomandate, ce cadru juridic necesită a fi modificat și/sau elaborat și aprobat, ce schimbări instituționale sînt necesare

Proiectul propus transpune și pune în aplicare principiile Directivei 2009/128/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 octombrie 2009 de stabilire a unui cadru de acțiune comunitară în vederea utilizării durabile a pesticidelor și este elaborat întru executarea Planului național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană în perioada 2017-2019, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1472/2016.

La întocmirea și elaborarea Planului de acțiuni s-a ținut cont de prevederile Legii nr. 119/2004 cu privire la produsele de uz fitosanitar și la fertilizanți, Legii nr. 10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice, Regulamentului cu privire la importul, stocarea, comercializarea și utilizarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1045/2005, Regulamentului privind atestarea și omologarea de stat a produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților pentru utilizare în agricultură și silvicultură, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1307/2005, Regulamentului sanitar privind supravegherea sănătății persoanelor expuse acțiunii factorilor profesionali de risc, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1025/2016, Programului național de protecție integrată a plantelor pentru anii 2018-2027 și Planului de acțiuni privind implementarea acestuia, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 123/2018 și altor acte normative.

Prezentul proiect este orientat la ajustarea prevederilor naționale și soluționarea obiectivelor principale: protejarea sănătății populației și crearea condițiilor optime de viață în raport cu diminuarea riscurilor asociate utilizării produselor de uz fitosanitar; informarea și instruirea populației și operatorilor privind efectele negative de la depozitarea, utilizarea necontrolată a produselor chimice; diminuarea riscurilor aferente expunerii populației la concentrații periculoase de reziduuri ale produselor de uz fitosanitar din produse alimentare; reducerea cazurilor de morbiditate prin boli netransmisibile asociate cu acțiunea multiplă a factorilor de risc chimic, biologic, de mediu, comportamental, inclusiv a cazurilor de intoxicații acute provocate de utilizarea rațională a PUF și reziduurilor acestora din/de pe produse alimentare; facilitarea și dinamica pozitivă în domeniul exporturilor de produse autohtone.

Implementarea Planului de acțiuni propus va fi efectuată de autoritățile și instituțiile deja existente, care vor executa activități preponderent finanțate din limita mijloacelor bugetare disponibile.

Acest proiect de act normativ nu necesită modificarea și/sau elaborarea și aprobarea cadrului juridic național, nici careva schimbări instituționale.

b) Indicați clar indicatorii de performanță în baza cărora se va efectua monitorizarea

Monitorizarea se va efectua în baza:

- Numărul persoanelor instruite în utilizarea durabilă a produselor de uz fitosanitar;
- Numărul de certificate eliberate;
- Numărul mijloacelor tehnice utilizate la aplicarea produselor de uz fitosanitar verificate;
- Numărul cazurilor înregistrate de intoxicații acute cu produse de uz fitosanitar în rândurile grupurilor expuse periodic la efectele acestora.

c) Identificați peste cât timp vor fi resimțite impacturile estimate și este necesară evaluarea performanței actului normativ propus. Explicați cum va fi monitorizată și evaluată opțiunea

Impactul pozitiv va fi resimțit pe unele direcții din primul an de la aprobare, prin diminuarea riscurilor aferente expunerii populației la concentrații periculoase de produse de uz fitosanitar, precum și facilitarea comerțului extern. Monitorizarea opțiunii va fi posibilă prin diminuarea numărului de cazuri de intoxicații cauzate de reziduuri ale produselor de uz fitosanitar cât și de mărirea exporturilor de produse în țările Uniunii Europene.

6. Consultarea

a) Identificați principalele părți (grupuri) interesate în intervenția propusă

Primul grup de interese este reprezentat de:

- populația țării expusă impactului negativ de la utilizarea produselor de uz fitosanitar pe suprafețele agricole, prin asigurarea unui mediu sănătos de viață;
- consumatorii produselor alimentare interesați în consumul produselor de origine vegetală inofensive;

Al doilea grup sunt utilizatorii profesioniști care gestionează produse de uz fitosanitar în activitățile sale profesionale;

Al treilea grup este reprezentat de agenții economici care importă, comercializează și depozitează produse de uz fitosanitar.

Un alt grup îl constituie autoritățile publice interesate – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, Ministerul Sănătății și instituțiile de cercetări în domeniu care au responsabilitatea implementării proiectului propus. În scopul consultării publicului, au fost organizate mese rotunde cu genericul: „Utilizarea durabilă a produselor de uz fitosanitar” cu participarea reprezentanților Ministerului Sănătății, Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, Academiei de Științe a Moldovei, Universității Agrare de Stat, companiilor de import și comercializare a produselor de uz fitosanitar.

b) Explicați succint cum (prin ce metode) s-a asigurat consultarea adecvată a părților

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, în conformitate cu art. 11 din Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, a inițiat consultările publice pe marginea proiectului Planului național de acțiuni privind diminuarea riscurilor asociate utilizării produselor de uz fitosanitar (<https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-organizarea-consultarilor-publice-pe-marginea-proiectului-hotararii-de-guvern-cu-referire-la-aprobarea-planului-national-de-actiuni-privind-diminuarea-riscurilor-asociate-utilizarii-produselor-de-uz-fitosanitar/9073>).

Pe parcursul elaborării prezentului proiect, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor a fost notificată despre depisarea a 10 loturi de produse vegetale (fructe) cu LMA ce demășesc limitele stabilite.

Cu scopul prevenirii unor astfel de cazuri, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare a atenționat că limita maximă admisibilă de reziduuri de pesticide în produsele alimentare de origine vegetală poate fi asigurată prin respectarea normei de consum a produsului, termenului de așteptare de la aplicarea ultimului tratament fitosanitar până la recoltare.

Totodată, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, prin sursele de informare și mass-media îndeamnă producătorii agricoli să respecte cerințele de utilizare a produselor de uz fitosanitar, astfel cum prevede cadrul normativ național și cele specificate în Registrul de stat al produselor de uz fitosanitar și fertilizanților permise pentru utilizare în Republica Moldova.

Pentru evitarea apariției unor astfel de cazuri, au fost informați procesatorii producției vegetale să asigure:

- examinarea oportunității încheierii preventive a contractelor cu producătorii agricoli privind condițiile achiziționării materiei prime;
- trasabilitatea materiei prime colectate, în vederea monitorizării cerințelor de siguranță alimentară (operator înregistrat la Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, localitatea, data colectării, soiul, altele);
- prelevarea probelor și efectuarea investigațiilor într-un laborator acreditat, cu scopul determinării limitei maxime admise (LMA) a reziduurilor de pesticide, întru respectarea cerințelor de siguranță a produselor destinate atât pieței interne cât și celei externe;
- ajustarea unui plan propriu de gestionare durabilă a preparatelor de uz fitosanitar.

c) Expuneți succint poziția fiecărei entități consultate față de documentul de analiză a impactului și/sau intervenția propusă (se expune poziția a cel puțin unui exponent din fiecare grup de interese identificat)

La data de 4 martie 2022 a fost convocată o ședință de lucru cu participarea reprezentanților Institutului Științifico-Practic de Horticultură și Tehnologii Alimentare, Institutului de Genetică, Fiziologie și Protecție a Plantelor, Uniunii Republicane a Asociațiilor Producătorilor Agricoli „Uniagroprotect”, Federației Naționale a Fermierilor din Moldova, SRL „Fertilitatea”, Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Tehnică „Intehagro”, CÎ „Agrostoc”, Agenției Naționale pentru Sănătate Publică, Institutului de Pedologie, Agrochimie și Protecție a Solului „Nicolae Dîmo”, Institutului de Cercetări pentru Culturile de Câmp „Selecția”, Ministerului Muncii și Protecției Sociale, Serviciului de Stat „Centrul de Stat pentru Atestarea și Omologarea Produselor de Uz Fitosanitar și a Fertilizanților” și Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, în cadrul căreia a fost consultat proiectul Planului de acțiuni și s-au discutat subiectele referitoare la obiectivele specifice ale acestuia.

Toate instituțiile prezente și mediul de afaceri au salutat inițiativa și au prezentat interes în promovarea unor astfel de prevederi.

Copia Procesului verbal nr. 05-6 al ședinței din 04.03.2022 și pozițiile Autorităților și membrilor Grupului de lucru se anexează.

Anexă			
Tabel pentru identificarea impacturilor			
Categorii de impact	Punctaj atribuit		
	<i>Opțiunea propusă</i>	<i>Opțiunea alternativă 1</i>	<i>Opțiunea alternativă 2</i>
Economic			

costurile desfășurării afacerilor	0		
povara administrativă	-1		
fluxurile comerciale și investiționale	+2		
competitivitatea afacerilor	+2		
activitatea diferitor categorii de întreprinderi mici și mijlocii	+1		
concurența pe piață	+1		
activitatea de inovare și cercetare	0		
veniturile și cheltuielile publice	-1		
cadrul instituțional al autorităților publice	0		
alegerea, calitatea și prețurile pentru consumatori	+1		
bunăstarea gospodăriilor casnice și a cetățenilor	0		
situația social-economică în anumite regiuni	0		
situația macroeconomică	0		
alte aspecte economice	0		
Social			
gradul de ocupare a forței de muncă	+1		
nivelul de salarizare	0		
condițiile și organizarea muncii	+1		
sănătatea și securitatea muncii	+3		
formarea profesională	+3		
inegalitatea și distribuția veniturilor	0		
nivelul veniturilor populației	0		
nivelul sărăciei	0		
accesul la bunuri și servicii de bază, în special pentru persoanele social-vulnerabile	0		
diversitatea culturală și lingvistică	0		
partidele politice și organizațiile civice	0		
sănătatea publică, inclusiv mortalitatea și morbiditatea	0		
modul sănătos de viață al populației	+1		
nivelul criminalității și securității publice	0		
accesul și calitatea serviciilor de protecție socială	+1		
accesul și calitatea serviciilor educaționale	0		
accesul și calitatea serviciilor medicale	0		
accesul și calitatea serviciilor publice administrative	0		
nivelul și calitatea educației populației	+1		
conservarea patrimoniului cultural	0		
accesul populației la resurse culturale și participarea în manifestații culturale	0		

accesul și participarea populației în activități sportive	0		
discriminarea	0		
alte aspecte sociale	0		
De mediu			
clima, inclusiv emisiile gazelor cu efect de seră și celor care afectează stratul de ozon	+2		
calitatea aerului	0		
calitatea și cantitatea apei și resurselor acvatice, inclusiv a apei potabile și de alt gen	+1		
biodiversitatea	+1		
flora	+1		
fauna	+2		
peisajele naturale	0		
starea și resursele solului	+2		
producerea și reciclarea deșeurilor	+3		
utilizarea eficientă a resurselor regenerabile și neregenerabile	0		
consumul și producția durabilă	+3		
intensitatea energetică	0		
eficiența și performanța energetică	0		
bunăstarea animalelor	0		
riscuri majore pentru mediu (incendii, explozii, accidente etc.)	0		
utilizarea terenurilor	0		
alte aspecte de mediu	0		
<i>Tabelul se completează cu note de la -3 la +3, în drept cu fiecare categorie de impact, pentru fiecare opțiune analizată, unde variația între -3 și -1 reprezintă impacturi negative (costuri), iar variația între 1 și 3 – impacturi pozitive (beneficii) pentru categoriile de impact analizate. Nota 0 reprezintă lipsa impacturilor. Valoarea acordată corespunde cu intensitatea impactului (1 – minor, 2 – mediu, 3 – major) față de situația din opțiunea „a nu face nimic”, în comparație cu situația din alte opțiuni și alte categorii de impact. Impacturile identificate prin acest tabel se descriu pe larg, cu argumentarea punctajului acordat, inclusiv prin date cuantificate, în compartimentul 4 din Formular, lit. b¹) și, după caz, b²), privind analiza impacturilor opțiunilor.</i>			
Anexe			
- Proiectul Hotărârii de Guvern pentru aprobarea Planului Național de Acțiuni privind diminuarea riscurilor asociate utilizării produselor de uz fitosanitar, pentru anii 2023-2027; - Nota informativă la proiect; - Extras din procesul-verbal nr. 7 din 21.02.2023 al ședinței Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător; - Extras din procesul-verbal nr. 05-6 din 04.03.2022 al ședinței Grupului de lucru privind consultarea proiectului Planului național de acțiuni referitor diminuării riscurilor asociate utilizării produselor de uz fitosanitar pentru anii 2023-2027, elaborat întru executarea Hotărârii Guvernului nr. 42/2020; - Pozițiile Autorităților și membrilor Grupului de lucru (24 file).			